

СОВЕТ
НАЛАСИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.М.Вахитова, д. 64, с.Наласа,
Арский муниципальный район, 422018

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
НАЛАСА
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

М.Вахитов урамы, 64 йорт, Наласа авылы,
Арча муниципаль районы, 422018

Тел. (84366)50-2-25, факс (84366)50-2-25. E-mail: Nalas.Ars@tatar.ru

Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге Советы КАРАРЫ

17 декабрь 2020 ел

№11

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге территориясендә гражданнарны сораштыру билгеләү һәм уздыру тәртибе турында

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Наласа авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, гражданнарның Наласа авыл жирлегендә жирле үзидарәгә хокукларын гамәлгә ашыру максатыннан, шулай ук Наласа авыл жирлеге жирле үзидарә органнары һәм Наласа авыл жирлеге жирле үзидарә органнары вазыйфаи затлары тарафыннан карарлар кабул иткәндә халыкның фикерен ачыклау һәм аны исәпкә алу өчен, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге территориясендә гражданнарны сораштыруны билгеләү һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге Советының «Наласа авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә яшәүче гражданнарны сораштыру билгеләү һәм үткәрү тәртибе турында» 2009 елның 19 октябрәндәге 42 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында һәм Наласа авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Әлеге карар 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәләшен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Наласа авыл
жирлеге башлыгы:

И.Р.Шакирова И.Р.Шакирова

**Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге
территориясендә гражданнарны сораштыру билгеләү һәм уздыру тәртибе
турында Нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Гражданнарны сораштыру (алга таба - сораштыру) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге халкының турыдан-туры ихтыяр белдерү рәвешләренә берсе булып тора.

Сораштыру юлы белән гражданнарның жирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы гамәлгә ашырыла.

1.2. Сораштыру Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлегендә яисә аның бер өлешендә яшәүчеләрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикерен ачыклау һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә исәпкә алудан гыйбарәт.

1.3. Сораштыру нәтижеләре киңәш итү сыйфатында.

2. Сораштыру принциплары

2.1. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия һәм сораштыру үткәрелә торган территория чикләрендә яшәүче Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлегендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

Гражданнарның инициатив проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча сораштыруда уналты яшкә житкән, инициатив проект гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше катнашырга хокуклы.

2.2. Сораштыруда Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге халкы тигез нигезләрдә катнаша. Сораштыруда катнашучы һәр кеше бер тавышка ия һәм сораштыруда турыдан-туры катнаша.

2.3. Сораштыруда гражданнарның хокукларын жөнәсенә, расасына, милләтенә, теленә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, дингә, инануларына, ижтимагый берләшмәләргә бәйлә рәвештә турыдан-туры яисә турыдан-туры булмаган чикләү рәхсәт ителми.

2.4. Гражданнарны сораштыруда катнашу ирекле һәм ихтыярий булып тора. Сораштыру барышында берәү дә үз фикерләрен һәм карашларын белдерүгә яисә алардан баш тартуга мәжбүр ителә алмый.

2.5. Сораштыру нәтижеләрен әзерләү, үткәрү һәм билгеләү законлылык, ачыклык һәм хәбәрдарлык принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.6. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары халыкка сораштыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

3. Сораштыруга чыгарыла торган мәсьәләләр

3.1. Сораштыруга түбәндәге мәсьәләләр чыгарыла ала:

- Наласа авыл жирлегендә яшәүчеләрнең мәнфәгатьләренә турыдан-туры кагыла торган һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге Уставына кергән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр;

- Төбәк һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен Наласа авыл жирлеге

жирләрән максатчан үзгәртү мәсьәләләре.

3.2. Сораштыруга чыгарыла торган сораулар Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген Уставына каршы килмәскә тиеш.

Сораштыруга чыгарыла торган мәсьәләләр, аларны төрлечә аңлату мөмкинлеген булдырмас өчен, дәрәҗә формалаштырылырга тиеш.

4. Сораштыруның төрләре

4.1. Сораштыру яшерен, исемле яисә ачык тавыш бирү юлы белән үткәрелә.

4.2. Яшерен тавыш бирү сораштыру уздыру пунктларында сораштыру кәгазьләре буенча бер көн эчендә үткәрелә.

4.3. Исемле тавыш бирү сораштыру үткәрү пунктларында, шулай ук сораштыруда катнашучыларның яшәү урыны буенча сораштыру үткәрү комиссиясе әгъзалары тарафыннан бер яисә берничә көн эчендә сораштыру кәгазьләре яисә сораштыру исемлекләре буенча уздырыла.

4.4. Сораштыру шулай ук гражданныр жыелышларында ачык тавыш бирү рәвешендә дә үткәрелергә мөмкин.

5. Сораштыруны билгеләү тәртібе

5.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген гражданныр сораштыру түбәндәге инициатива буенча үткәрелә:

- жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген Советы яисә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген Башлыгы;

- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген жирләрәнәң төбәк һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен максатчан билгеләнешен үзгәртү мәсьәләләре буенча- Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органныр.

5.2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген Советына караган сораштыру үткәрү инициативасы күрсәтелгән орган тарафыннан сораштыру билгеләү турында тиешле карар кабул итүдә чагыла.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген башлыгына караган сораштыру үткәрү инициативасы район Советына сораштыру уздыру турында үтенечнамәдә белдерелә.

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органныыкы булган сораштыру үткәрү инициативасы әлеген орган тарафыннан Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген Советына сораштыру уздыру турында үтенечнамәдә белдерелә.

5.3. Сораштыру үткәрү турындагы үтенечнамәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- сораштыру үткәрүне нигезләү;
- сораштыру өчен чыгарыла торган сорауның (соруларның) тәкъдим ителә торган формулировкалары;

- сораштыру территориясе;

- сораштыру үткәрүнең фаразланган датасы һәм аның төре.

5.4. Гражданнырны сораштыру билгеләү турында карар Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеген Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнырны сораштыру үткәрү өчен "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрәндә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтың кулланылырга мөмкин.

5.5. Сораштыруны билгеләү турындагы карар сораштыру үткәрү турында үтенечнамә алынган көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча һәм аны үткәрү көнәнә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Сораштыру

билгеләү турында карар кабул ителгәнче Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлеге Советы белән сораштыруда чыгарыла торган сорауны (сорауларны) сораштыру инициаторы белән килештерү (төгәлләштерү) булырга мөмкин.

5.6. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлеге Советы сораштыруга чыгарыла торган сорауны (сорауларны) формулировкалау гамәлдәге законнарغا, әлеге Нигезләмәгә каршы килсә, сораштыру үткәрүдән баш тартырга хокуклы.

5.7. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлеге Советының гражданнарны сораштыру билгеләү турында карарында түбәндәгеләр билгеләнә:

- сораштырулар үткәрүнең датасы һәм сроклары;
- сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителгән) сорауның (сораулар) формулировкасы;
- сораштыру үткәрүнең методикасы;
- сораштыру кәгазенә (сораштыру исемлегенә) формасы;
- сораштыруда катнашучы Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегендә яшәүчеләрнең минималь саны;
- гражданнарны сораштыру "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтынан файдаланып үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны тәңгәлләштерү тәртибе.

5.8. Сораштыруны билгеләү турындагы карар аны үткәрүгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча мөҗбүри басылып чыгарга тиеш.

6. Сораштыру үткәрү комиссиясе

6.1. Гражданнарны сораштыру үткәрүне сораштыру комиссиясе (алга таба - Комиссия) әзерли һәм уздыра.

6.2. Комиссия, инициаторлар тәкъдимнәре нигезендә сораштыру үткәрү территориясенә карап, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлеге Советы тарафыннан 3 - 9 кеше исәбеннән билгеләнә.

6.3. Комиссия составына Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлеге Советы, Башкарма комитет вәкилләре, шулай ук сораштыру үткәрелә торган территориянең жәмәгатьчелек вәкилләре мөҗбүри кертелә.

6.4. Комиссия аны тәзү турында карар кабул ителгәннән соң өченче көннән дә соңга калмыйча чакырыла. Беренче утырышта Комиссия ачык тавыш бирү юлы белән рәис урынбасарын (урынбасарларын) һәм секретарен сайлый, сораштыру участокларын раслый, шулай ук, сораштыру үткәрү сораштыру пунктларында уздырылган очракта, мондый пунктларның санын һәм урынын раслый.

Комиссия рәисе Комиссия утырышларын кирәк саен чакырта. Комиссия утырышы, әгәр анда Комиссия әгъзаларының билгеләнгән санының яртысыннан ким булмаган өлеше катнашса, тулы хокуклы дип санала.

Комиссия карарлары утырышта катнашкан комиссия әгъзаларының гади күпчелегә тавышы белән кабул ителә.

Комиссия гражданнарны сораштыру уздыру өчен кирәкле санда эшче төркемнәр булдырырга хокуклы.

6.5. Сораштыру участоклары, Комиссиянең урнашкан урыны һәм гражданнарны сораштыру үткәрү пунктларының урнашкан урыны сораштыру үткәрү көненә кадәр кимендә 10 көн кала басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6.6. Сораштыру үткәрү комиссиясе:

- гражданнарны сораштырганда әлеге Нигезләмәнең үтәлешен оештыра;
- сораштыру үткәрү пунктларын җиһазлай;
- сораштыру кәгазьләрен яисә сораштыру исемлекләрен әзерләүне тәэмин

итә;

- сораштырганда имзалар жыюны оештыра;
- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлегендә яшәүчеләрнең сораштыруда катнашуын тәэмин итә;
- әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән тәртип нигезендә сораштыруда халыкның тавыш бирүен оештыра;
- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, иҗтимагый берләшмәләр, массакуләм мәгълүмат чаралары белән хезмәттәшлек итә;
- гражданны сораштыру нәтижәләрен билгели;
- гражданны сораштыру үткәргүгә бәйлә гаризаларны һәм шикаятьләрен карый;
- гамәлдәге законнар һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге Советы тарафыннан сораштыру нәтижәләре рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкерелгәннән) соң, Комиссиянең вәкаләтләре туктатыла.

6.8. Комиссия эшчәнлеген матди-техник, оештыру ягыннан тәэмин итү Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге Советы аппараты тарафыннан башкарыла.

7. Сораштыру участоклары. Сораштыруда катнашучылар исемлекләре

7.1. Сораштыру участогы - Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл жирлеге территориясендә гражданны сораштыру алып барыла торган сораштыру үткәргү комиссиясе билгеләнгән территория.

Сораштыру территориясе бердәм сораштыру участогы төзәргә мөмкин.

Сораштыру участокларында тавыш бирү өчен махсус жиһазландырылган урыннар булырга тиеш. Участокларда тавыш бирүне сораштыру участокларына юнәлдерелгән, Комиссия әгъзаларының берсе житәкләнгән Комиссия әгъзалары тәэмин итә.

7.2. Сораштыруда катнашучылар исемлегенә сайлау хокукына ия муниципаль берәмлек халкы кертелә. Исемлектә сораштыруда катнашучының фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елы (18 яшьтә булса - өстәмә рәвештә көн һәм ай) һәм яшәү урынының адресы күрсәтелә. Сораштыру уздыру буенча тәгаен участка яшәүченә катнашучылар исемлегенә кертү өчен аның яшәү урыны әлеге участок территориясендә булу факты нигез булып тора. Һәр кеше сораштыруда катнашучылар исемлегенә бары тик сораштыру үткәргү буенча бер генә участока кертелә. Сораштыруда катнашучылар исемлеге ике нөсхәдә төзелә һәм исемлекне төзегән комиссия рәисе һәм секретаре тарафыннан имзаланган.

Әлеге Нигезләмә нигезендә сораштыруда катнашу хокукы булган кешеләр исемлегенә өстәмә кертелү теләсә кайсы вакытта, шул исәптән сораштыру үткәрелгән көнне дә рөхсәт ителә.

Сораштыруда катнашу хокукына ия кешеләр исемлекләренә үзгәрешләр кертү тавышларны санау башланганнан соң тыела.

Сораштыруда катнашучылар исемлеге сораштыру үткәргүгә кадәр 3 көннән дә соңга калмыйча төзелә.

8. Сораштыру кәгазе

8.1. Сораштыру кәгазендә сорау (сорулар) буенча үткәрелгән соруның төгәл кабатланган тексты була һәм тавыш бирүченә "Әйе" яки "Юк" сүзләре белән ихтыяр белдерү вариантлары күрсәтелә, алар астында буш квадратлар урнаштырыла.

Сораштыруга берничә сорау чыгарылганда, алар бер сораштыру кәгазенә кертелә, эзлекле рәвештә номерлана һәм бер-берсеннән горизонталь сызыклар белән аерыла. Сораштыруга чыгарылган норматив хокукый акт проектының нинди дә булса статьяның яисә нинди дә булса пунктның альтернатив редакцияләре шулай ук эзлекле рәвештә номерлана.

Исемле тавыш бирү өчен кулланыла торган сораштыру кәгазендә тавыш бирүчеләр турында белешмәләр кертү өчен буш урын булырга тиеш.

Сораштыру кәгазендә аны тутыру тәртибе турында аңлатма бирелә. Битнең өске уң почмагында Комиссия рәисе һәм секретаре имзалары куела.

9. Сораштыру исемлеге

9.1. Сораштыру исемлеге исемле тавыш биргәндә кулланыла һәм графаларына сораштыруда катнашучыларның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, яшәү урыны турындагы белешмәләр кертелгән таблицадан гыйбарәт. Әлеге графаның уң ягында, сораштыруда чыгарыла торган (чыгарылган) сорау тексти астында, тавыш бирүченең "Әйе" яки "Юк" сүзләре белән җавап вариантлары күрсәтелә һәм тавыш бирүдә катнашучылар имзалары өчен урын кала.

Сораштыруга берничә сорау чыгарганда, алар сораштыру исемлегендә эзлекле рәвештә урнаша.

9.2. Сораштыру исемлегенә һәр битенә Комиссия рәисе һәм секретаре имза сала.

10. Сораштыруны үткөрү тәртибе

10.1. Сораштыру Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлеге Советы гражданны сораштыру билгеләү турындагы карарда билгеләгән көндә (яисә көннөрдә) үткөрелә.

10.2. Сораштыру үткөрү пунктларында гражданны сораштыру җирле вакыт буенча иртәнге сигездән кичке сәгать алтыга кадәр башкарыла.

11. Сораштыру үткөргәндә яшерен тавыш бирү үткөрү тәртибе

11.1. Яшерен тавыш бирү яшерен тавыш бирү урыннары өчен махсус җиһазландырылган һәм тавыш бирү вакытына мөһер сугылган тартмалар урнаштырылган сораштыру уздыру пунктларында үткөрелә.

11.2. Сораштыру кәгазе сораштыруда катнашучылар исемлеге буенча тавыш бирүчегә Комиссия әгъзалары тарафыннан бирелә. Сораштыру кәгазен алганда, тавыш бирүче паспортын яисә шәхесен һәм яшәү урынын раслаган башка документны күрсәтә һәм сораштыруда катнашучылар исемлегендә үз фамилиясе турысында имза куя. Сораштыруда катнашучылар исемлегендә паспорт мәгълүматларын тутыру таләп ителми.

11.3. Әгәр тавыш бирүченең сораштыру кәгазен алганда мөстәкыйль рәвештә имза кую мөмкинлеге булмаса, ул, Комиссия әгъзаларынан тыш, башка зат ярдәменнән файдаланырга хокуклы.

Сораштыруда катнашучыга ярдәм итүче зат "Сораштыру кәгазен алу турында сораштыруда катнашучының имзасы" графасында үз фамилиясен күрсәтә.

11.4. Сораштыру кәгазе башка затлар булу рәхсәт ителмәгән махсус җиһазландырылган урында (кабинада яисә бүлмәләрдә) тутырыла һәм тавыш бирү тартмасына салына.

Тавыш биргәндә сораштыруда катнашучы "Әйе" яки "Юк" сүзгә астындагы квадратка теләсә нинди тамга куя.

Комиссия әгъзалары сораштыру серен саклыйлар.

Сораштыру кәгазен тутырганда хата ясадым дип санаган кеше, бозылганы

урынына яңа сораштыру кәгазе бирүне үтенеп, сораштыру кәгазен биргән Комиссия әғзасына мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Комиссия әғзасы тавыш бирүчегә яңа сораштыру кәгазе бирә, шул ук вакытта сораштыруда катнашучылар исемлегендә әлеге катнашучының фамилиясе турысында тиешле тамга ясый. Бозылган сораштыру кәгазе юкка чыгарыла, бу хакта Комиссия әғзалары тиешле акт төзи.

Тутырылган сораштыру кәгазьләре тавыш бирүчеләр тарафыннан Комиссия әғзалары күз уңында булырга тиешле тартмага төшерелә.

Тартмалар саны Комиссия тарафыннан билгеләнә. Тавыш бирү өчен күчерелмә тартмалар кулланып тавыш бирүне уздыру мәсьәләсен Комиссия мөстәкыйль хәл итә.

11.5. Комиссия әғзасы сораштыру серен боза яки сораштыруда катнашучыларның ихтыяр белдерүенә йогынты ясарга тырыша икән, ул шунда ук аның эшендә катнашудан читләштерелә. Читләштерү турында карар әлеге участка Комиссиянең эшчәнлеген житәкләүче әгъза тарафыннан тиешле беркетмә төзеп һәм участка сораштыру уздыручы Комиссиянең барлык әғзаларының имзалары куелып кабул ителә.

12. Сораштыру үткәргәндә исемле тавыш бирү уздыру тәртибе

12.1. Исемле тавыш бирү сораштыру уздыру пунктларында да, гражданның яшәү урыны буенча да үткәрелергә мөмкин.

12.2. Исемле тавыш бирү сораштыру кәгазьләре буенча да, шулай ук сораштыру исемлекләре буенча да үткәрелергә мөмкин.

12.3. Сораштыру исемлекләре буенча тавыш биргәндә, катнашучы паспорт яисә шәхесне һәм яшәү урынын таныклай торган башка документ күрсәтә, исемлектә үз фамилиясе турысында ихтыярына туры килә торган графада теләсә нинди тамга куя һәм имза сала.

12.4. Сораштыру кәгазьләре буенча исемле тавыш биргәндә, тавыш бирүче сораштыру кәгазенә үзенең фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, адресын язып куя, "Әйе" яки "Юк" сүзләре астындагы квадратта үз ихтыяры нигезендә теләсә нинди тамга куя һәм шунда ук кул куя.

Тавыш бирүченең үтенече буенча сораштыруда катнашучы турында мәғлүматны сораштыру кәгазенә Комиссия әғзасы кертәргә мөмкин, ләкин тавыш бирүче тиешле квадратка тамгасын үзе куя һәм имза сала.

12.5. Сораштыру үткәрү срогы дәвамында көн азагында, тутырылган сораштыру кәгазьләре сораштыру үткәрүче затлар тарафыннан Комиссиягә тапшырыла.

12.6. Сораштыру кәгазе буенча тавыш бирү нәтижеләре Комиссия әғзалары тарафыннан сораштыру исемлегенә күчерелә, ул сораштыру нәтижеләрен билгеләү өчен төп документ булып тора.

13. Сораштыру үткәргәндә ачык тавыш бирү уздыру тәртибе

13.1. Комиссия, сораштыруда катнашучы халык саны 1000 кешедән артмаса, сораштыруга чыгарылган (чыгарыла торган) сорау (мәсьәләләр) буенча тавыш бирүне уздыру өчен сораштыруда катнашучылар җыелышын уздырырга хокуклы. Җыелышта катнашучыларны теркәү сораштыруда катнашучылар исемлеге буенча уздырыла. Җыелышны ким дигәндә өч кеше булган Комиссия вәкилләре ача һәм алып бара. Җыелышта кызыксынучы якларның сораштыруга чыгарылган (чыгарыла торган) мәсьәлә буенча чыгышлары, аларның гражданның сорауларына җаваплары рәхсәт ителә, әмма фикер алышу үткәрелми.

13.2. Җыелышта һәр мәсьәлә буенча аерым "Әйе" һәм аерым "Юк" тавыш бирү үткәрелә. Тавыш бирүдә исемлеккә кертелгән һәм җыелышта теркәлгән

сораштыруда катнашучылар гына катнаша. Тавыш бирү нәтижеләре беркетмәгә кертелә, ул жыелышта катнашкан барлык Комиссия әгъзалары тарафыннан имзалана.

13.3.Жыелыш сораштыруда катнашучылар исемлегенә кертелгән халыкның 25 проценттан артыгы катнашканда тулы хокуклы була.

14. Сораштыру нәтижеләрен билгеләү

14.1. Сораштыру үткәрелгәннән соң Комиссия сораштыру участоклары буенча тавыш бирү нәтижеләрен саний һәм сораштыру йомгаклары турында карарны сораштыру йомгаклары турында беркетмә белән рәсмиләштерә, анда түбәндәге белешмәләр бирелә:

- беркетмәне төзү датасы;
- сораштыру уздыру сроклары: башлану һәм тәмамлану даталары;
- сораштыру үткөрү участогы адресы;
- сораштыру территориясе (әгәр сораштыру шәһәр территориясе өлешендә үткәрелсә, ничшиксез микрорайоннарның, урамнарның, йорт номерларының исемнәре күрсәтелә);
- сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителгән) сорауның (сораулар) формулировкасы;
- сораштыруда катнашу исемлегенә кертелгән гражданның гомуми саны;
- сораштыруда катнашкан гражданның саны;
- сораштыруны узган яисә узмаган дип тану;
- сораштыру гамәлдә яисә гамәлдә түгел дип тану;
- сораштыру исемлегендә дәрәс түгел дип танылган язмалар саны яисә дәрәс түгел дип танылган сораштыру кәгазьләре саны;
- сораштыруда чыгарылган сорауга "Әйе" дип бирелгән тавышлар саны;
- сораштыруда чыгарылган сорауга "Юк" дип бирелгән тавышлар саны;
- Сораштыру нәтижеләре (сорау, аңа жавап биргәндә тавыш бирүдә катнашкан сораштыруда катнашучыларның яртысыннан күбрәгә тавыш бирсә, хупланган дип санала).

14.2. Әгәр сораштыру берничә мәсьәлә буенча үткәрелгән булса, тавышларны санау һәм беркетмә төзү һәр мәсьәлә буенча аерым башкарыла.

14.3. Сораштыру кәгазендәге язмалар түбәндәге очрақларда дәрәс түгел дип санала:

- сораштыруда катнашучыларның фикерен дәрәс билгеләү мөмкин булмаганда;
- яздама тавыш бирүче турында мәгълүмат яисә аның имзасы булмаганда;
- кабатлана торган язмалар булганда.

Сораштыру кәгазьләре дәрәс түгел дип таныла:

- билгеләнгән үрнәктәгечә булмаганда,
- Комиссия әгъзаларының билгеләре булмаганда,
- алар буенча сораштыруда катнашучыларның фикерен дәрәс билгеләү мөмкин булмаганда.

14.4. Әгәр сораштыруда катнашкан кешеләр саны Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегә Советы карары белән муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең билгеләнгән сораштыруда катнашачак минималь саныннан кимрәк булса, Комиссия сораштыруны узмаган дип таний.

14.5. Түбәндәге очрақларда Комиссия сораштыру нәтижеләрен дәрәс түгел дип таний:

- сораштыру үткәргәндә җибәрелгән хокук бозулар гражданның ихтыяр белдерү нәтижеләрен дәрәс билгеләргә мөмкинлек бирмәгәндә;
- сораштыру исемлегендә дәрәс дип танылган язмалар саны сораштыруда

катнашкан гражданның санының 80 проценттан кимрәген тәшкил иткәндә;

- дәрәс дип танылган сораştırу кәгазьләре саны сораştırуда катнашкан гражданның санының 80 проценттан кимрәген тәшкил иткәндә.

14.6. Сораştırу нәтижәләре турындагы беркетмә 2 нөсхәдә төзелә һәм Комиссиянең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Беркетмәгә имза салган вакытта Комиссиянең кайбер әгъзалары булмаган очракта, беркетмәдә аларның булмау сәбәпләрен күрсәтеп, язма ясала.

Комиссия әгъзасы беркетмә белән тулаем яисә аның аерым нигезләмәләре белән ризалашмаса, үз фикерен беркетмәгә кушып итеп бирелә торган язма рәвешендә бәян итәргә хокуклы, бу хакта беркетмәдә тиешле язма ясала. Беркетмә, әгәр ул Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегенә Советларның карарында билгеләнгән сораştırу комиссиясе әгъзаларының күпчелегенә тарафыннан имзаланган булса, гамәлдә була.

Беркетмәгә имза салу көне булып Комиссия әгъзалары тарафыннан сораştırу нәтижәләрен билгеләгән көн тора.

14.7. Беркетмәнең беренче нөсхәсе Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегенә Советларның сораştırу кәгазьләре яисә сораştırу исемлекләре белән бергә җибәрелә, беркетмәнең икенче нөсхәсе сораştırу үткәру инициаторына җибәрелә.

Беркетмәнең беренче нөсхәсенә Комиссиягә кергән язма шикаятьләр, гаризалар һәм алар буенча кабул ителгән карарлар теркәлә. Шикаятьләрнең, гаризаларның һәм алар буенча кабул ителгән карарларның таныкланган күчәрмәләре беркетмәнең икенче нөсхәсенә теркәлә.

Беренче нөсхәнең күчәрмәләре масса күләм мәгълүмат чараларына, җирле иҗтимагый берләшмәләргә һәм территорияль иҗтимагый үзидарә органнарына тапшырылырга мөмкин.

14.8. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегенә комиссиясе һәм Советларның тутырылган сораştırу кәгазьләренә һәм сораştırу исемлекләренә һәм сораştırу уздыру документларының кагылгысызлыгын һәм сакланышын тәмин итәләр.

15. Сораştırу нәтижәләре

15.1. Сораştırу нәтижәләре аларны билгеләгән көннән соң 10 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

15.2. Сораştırу барышында ачыкланган халык фикере тәкъдим итү характерында. Сораştırу нәтижәләре Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегенә җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, шулай ук Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә һичшиксез каралырга һәм исәпкә алынырга тиеш.

15.3. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары сораştırу нәтижәләренә каршы килә торган карарлар кабул иткән очракта, күрсәтелгән органнар тиешле карар кабул ителгәннән соң 10 көн эчендә әлеге мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) юлы белән мондый карар кабул итү сәбәпләрен халыкка җиткерергә тиеш.

16. Сораştırу материалларын саклау

16.1. Сораştırу материаллары Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегенә Советларның Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Наласа авыл җирлегенә Советларның депутатларының вәкаләтләре вакыты ахырына кадәр саклана, аннары муниципаль архивка саклауга җибәрелә.

16.2. Күрсәтелгән материалларны саклау срогы Татарстан Республикасы Арча

муниципаль районы Наласа авыл җирлеге Советы тарафыннан билгеләнә, әмма 1 елдан да ким була алмый.

17. Сораштыру үткөрүне финанслар белән тәэмин итү

17.1. Гражданны сораштыру эзерләүгә һәм үткөрүгә бәйле чараларны финанслау түбәндәге акчалар хисабына гамәлгә ашырыла:

- җирле үзидарә органнары яки муниципаль берәмлек халкы инициативасы буенча сораштыру уздырганда - җирле бюджет;
- Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы белән сораштыру уздырганда - Татарстан Республикасы бюджеты.

18. Сораштыруда катнашуга гражданның хокукларын бозган өчен жаваплылык

18.1. Көч куллану, сатып алу, янау, документлар ясау юлы белән яисә Россия Федерациясе гражданы тарафыннан сораштыруда катнашу хокукын ирекле гамәлгә ашыруга комачаулый торган башка ысул белән яисә комиссия эшенә яки комиссия әгъзалары эшенә каршылык тудырган затлар гамәлдәге законнар нигезендә жаваплылык тоталар.